

Maria Tholin, Utredare
Tfn: E-post: Maria.Tholin@hylte.se 0345-181 73

2020-06-02

Samhällsbyggnadsnämnden
2020 SBN0063

Yttrande efter granskning av vattenförsörjning

Revisorerna har identifierat kommunens strategiska arbete med vattenförsörjning som ett angeläget område att granska, mot bakgrund av de senaste årens nationella uppmärksamhet kring låga grundvattennivåer i flera kommuner.

Med anledning av detta har revisorerna genomfört en granskning av samhällsbyggnadsnämnden ansvar för den kommunala vattenförsörjningen och om ansvarig nämnd bedriver ett ändamålsenligt och strategiskt arbete avseende vattenförsörjningsfrågor.

Samhällsbyggnadsnämnden ska senast den 30 juni överlämna yttrande på granskningsrapporten. Efter genomförd granskning rekommenderas samhällsbyggnadsnämnden att vidtar ett flertal åtgärder kopplade till det strategiska arbetet kring vattenförsörjning. Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar nedanstående svar på revisionsrapporten *Granskning av vattenförsörjning*.

- 1. Samhällsbyggnadsnämnden rekommenderas att göra en översyn av de styrande dokumenten då dessa är till åldern och är i behov av revidering. Enligt VA-planen ska den revideras senast 2019. Vid granskning har detta inte skett.**

Samhällsbyggnadsnämnden framtar en revidering av va-planen med tillhörande dokument under 2020 och därefter en gång under varje mandatperiod.

- 2. Styrande dokument som översiktsplan, VA-strategier, Va-plan och vattenförsörjningsplan samt riskanalyser är inte tillräckligt styrande och uppföljning av dessa dokument sker i ej tillräcklig utsträckning.**

Uppföljning av samhällsbyggnadsnämndens framtagna planer ska ske återkommande i syfte att hålla samhällsbyggnadsnämnden informerade om verksamheten och vilka behov som finns både på kort och på längre sikt.

Miljörapporteringen synliggör uppfyllelsen av miljökrav och i dess förlängning vilka behov av åtgärder som krävs för att säkerställa godkända utsläppsvärden.

Miljörapporteringen synliggör även **ledningsnätets status som framhålls särskilt** i kartläggningen av vattenförsörjningsbehovet i revisionsrapporten, där det framgår att läckage från det kommunala ledningsnätet är avsevärt högre än va-strategins mål.

- **Samhällsbyggnadsnämnden** ska årligen begära genomgång av aktuella planer och i *synnerhet* av den lagstadgade miljörapporteringen av avloppsreningsverk samt ledningsnät men även en genomgång av årsrapporteringen av kommunens vattenverk.
- **Samhällsbyggnadsnämnden** ska vid den årliga genomgången begära en prioritering av de investeringar som krävs utifrån det resultat som miljörapporteringen redovisar.

3. VA-bokslutet skall kompletteras med nyckeltal samt att samhällsbyggnadsnämnden säkerställer att redovisningen omfattar lag om (2006:412) om allmänna vattentjänsters krav på särredovisning.

Va-bokslutet kommer kompletteras med följande nyckeltal.

a) Bräddning vid respektive reningsverk: Bräddning innebär ett tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten till följd av kraftigt regn eller tekniskt fel på reningsverk eller ledningsnätet som leder till tillfällig överbelastning. I Hylte kommuns fall beror huvuddelen av bräddning på inläckage i avloppsledningarna vilket överbelastar reningsverket som då tvingas bredda.

b) Tillskottsvatten/Inläckage: Inläckande (regn) vatten i avloppsledningarna som kan bidra till bräddning.

c) Redovisning av provresultat vid respektive vattenverk och avloppsreningsverk.

d) Redovisning av investeringar i ledningsnät som nyanläggning, relining, brunnar, ventiler etc.

e) Redovisning av genomförda revidering av planer och rapporter.

4. Samhällsbyggnadsnämnden rekommenderas att åtgärder vidtas utifrån tidigare noterade brister i HACCP rapporter. Det finns även behov av revidering samt att det upprättas rapporter för samtliga vattenverk.

HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) eller riskanalys och kritiska styrpunkter är en standardiserad arbetsmetod som beskriver hur man systematisk kartlägger, bedömer och kontrollerar faror i livsmedelproduktionen och i detta fall **produktion av dricksvatten.**

Revidering av HACCP rapporterna skall redovisas i samhällsbyggnadsnämnden i maj månad.

5. Samhällsbyggnadsnämnden rekommenderas att genomföra analyser och vidta åtgärder för att minska läckage som ligger i linje med VA-strategins mål om högst 12 % läckage. I den analys gällande det långsiktiga behovet som redovisas översiktsplanen förväntas ledningsläckage vara åtgärdat och kraftigt minskat år 2040.

Samhällsbyggnadsnämnden ska som enligt punkt 2 årligen begära särskild redovisning om ledningsnätets status och med utgångspunkt från den kunskapen, prioritera behovet av ledningsförnyelse i nämndens budgetarbete.

De senaste årens tillfälliga investeringsstopp har medfört att investeringar i ledningsförnyelse inte kunnat genomföras, även om behovet gjorts känt. Investeringar har även inte kunnat genomföras då tillräckliga medel uteblivit men även med anledning av rent organisatoriska skäl kopplad till upphandling och personalresurs inom va-sidan.

Samhällsbyggnadsnämnden konstaterar att den taxefinansierade verksamheterna inom nämndens ansvar håller en särställning i jämförelse med nämndens övriga verksamheter som finansieras huvudsakligen via skattemedel.

Den taxefinansierade verksamheten redovisas särskilt från övrig verksamhet inom nämndens ansvar via eget va-bokslut och *nämnden föreslår att verksamheten på ett mer tydligt sätt särskiljs från övrig verksamhet*. I praktiken skulle det kunna innebära att den taxefinansierade verksamheten skulle kunna fortgå med de investeringar som finns i budget, även vid ett generellt investeringsstopp, i syfte att hålla en jämnare takt med tex ledningsförnyelse.

6. Vattendomar finns inte för samtliga av kommunens vattentäkter, inte heller för reservvattentäkten i Nyebro. Samhällsbyggnadsnämnden bör vidta åtgärder genom att begära prövning av anläggningarnas laglighet hos Mark-och miljödomstolen.

I samband med sedan våren pågående revidering av vattenskyddsområden så ansöker även samhällsbyggnadsnämnden om domar för berörda vattenverk.

7. Prioritera arbetet med reservvattentäkter. Detta utifrån V-planen krav om att minst 90 % av abonnenterna ska omfattas av en specifik planering för reservvatten.

Överföringsledningen mellan Rydöbruk och Torup är utförd och 2021 påbörjas överföringsledning mellan Hyltebruk och Landeryd. Samhällsbyggnadsnämnden avser att utreda förekomst av vattentäkt i Björnarydsområdet. Det planeras för en reservvattentäkt i Nyebro.

8. Samhällsbyggnadsnämnden bör revidera nödvattenplanen med tanke på ny mandatperiod.

Nödvattenplanen revideras en gång under varje mandatperiod och kommer att revideras under 2020.